

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Effectibus - qui primi, ac per sese ex notitia Dei consequuntur: De Æstimatione nimirum, in qua habendum, deque ardore, quo amandum est illud incomparabile objectum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. XXVI. De incensa cupidine animæ Deum amantis, ut cœleste suo domino perfectè ab omnibus serviatur, & acri dolore ob injurias, quæ peccando eidem fiunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54508](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54508)

sto hinc subijcio, monens duntaxat, ut, ubi nominari audit Cæsarem, DEUM mente concipiat. *Attolle te, & quoties lacrymæ suboriuntur oculis tuis, toties illos in Cæsarem dirige. Sic cabuntur maximi, & clarissimi contemplatione numinis. Fulgor ejus illos, ut nihil aliud possint aspicere, præstringet, in se hærentes detinebit. Hic tibi cogitandus est, hic contra fortunam advocandus. Quamdiu numen tuum intueberis, nullum tristitia ad te inveniet accessum. Omnia in te Cæsar tenebit.* (De Consol. ad Pol. c. 26. & 31.)

CAPUT XXVI.

De incensa cupidine animæ DEUM amantis, ut suo Domino perfectè ab omnibus serviatur, & acri dolore ob injurias, quæ peccando eidem fiunt.

IN perfectissima DEI essentia nullam amor desiderii, aut doloris, sed purissimi tantum gaudii materiam reperit. Cum enim objectum desiderii sit bonum absens, & doloris malum præsens; quemadmodum nihil in Deo boni deest, nil mali adest; sic nullam in ipso
amans

amans anima desiderandi, aut dolendi reperit causam, sed omnia, quæ ibi intuetur, lætitiæ incitamentum ei sunt, nec nisi ad gaudendum eam provocant. At secus se res habet in externa DEI gloria. Hæc siquidem, cum neque unquam ei reddi ab hominibus possit, infinitè illius meritis minor; neque ab horum plerisque vel pro exiguo suarum virium modo reddatur, latissimum aperit campum tum desiderii eam in orbe terrarum usque, & usque ampliorem videndi; tum dolori de indignissimo prorsus neglectu, quo tam multi debitum hoc supremo Domino vectigal vel omnino pendere abnuunt, vel non nisi minima ex parte persolvunt. Quapropter idem ille amor, qui fideles DEI servos impellit ad exultandum de necessaria, immensaque illius beatitate in se ipso; incitamento quoque illis est tum desiderandi, ut cælestis suus Dominus ab omnibus quàm perfectissimè cognoscatur, observetur, diligatur; tum dolendi, quòd plurimi sinè ulla ipsius notitia, vel cura locò amoris, & cultus, quem deberent ei reddere, nil dubitent, quotidianis eum contumeliis per summum contemptum, ac proterviam lacescere. Neque hujusmodi affectus solius divini amoris sunt proprii. Qui-

Z z

cun-

cunque amat, fieri non potest, quin circa personam à se amatam eos sentiat, ac proinde tanquam suum spectet, quo illa afficitur, seu honorem, seu probrum. Atque hinc est illud studium, quo populi erga Principem suum bene affecti nituntur in præclara eum opinione apud externos ponere: nec non indignatio, qua exardescunt, ubi eundem ludibrio haberi, & contemptim nominari audiunt. Hinc pia illa cujusque filii patrem amantis sollicitudo, non modò ut ipsemet, qua patris est, reverentiâ eum prosequatur, sed ut ab aliis quoque observari, & in honore esse apud omnes videat. Hinc demum sensus ii sunt, quos unusquisque nostrum in se ipso experitur, tum voluptatis de charorum nobis captum gloria, tum ægritudinis ob eorundem injurias: & nè plura addam, hic amoris instinctus una ex causis fuit, quæ idololatriam induxêre in orbem terrarum: dum cupidi ad supremum gloriæ fastigium evehere seu filii suorum parentum, seu populi suorum Principum nomen; parùm habuerunt humanis eos honoribus colere, nisi etiam in Deorum albam referrent, & publicè in templis adorandos proponerent.

2. Quamvis verò commune universis amoribus sit tale studium, nullus tamen ex aliis amoribus in eo ulterius processit, quàm amor divinus: non transfiliendo ille quidem commentitiis titulis, & indebitis cultibus honoris legitimi modum; (quid enim esse ultra modum in honorando illo possit, cujus dignitas summos quosque honores infinita intercapedine excedit?) sed excitando jam desiderii, jam doloris affectus, quorum vim nullus assequi amor terrenus quovis suo conatu poterit. Nam, ut à desideriis ordiamur, quisnam, rogo, inter homines tam sollicitè expetiit, quæsiuitque alterius adamat à se hominis gloriam; quàm enixè, instantèrque laboratum est à fidelibus DEI servis, ut ubique terrarum cælestis sui Domini notitiam, amorem, & cultum proferrent? Hoc illud fuit studium, quod eos sæpe extra se quodammodo rapiabat, impellens, ut non modò universum genus humanum, sed & ipsas res sensu carentes, cælos, aquas, ventos, tempestates, sylvas, montesque provocarent ad communis Domini laudes, jam parænetico Ananiæ, Azariæ, & Misælis hymno: *Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate, & superexaltate eum in secula*; jam Davidicis vocibus: *Laudate eum*

sol, & luna, laudate eum omnes stellæ, & lumen.
 Laudate eum cali cælorum, & aquæ omnes, quæ
 super cælos sunt, laudent nomen Domini: ignis,
 grando, nix, glacies, spiritus procellarum, montes,
 & omnes colles, ligna fructifera, & omnes cæci.
 (Ps. 148.) Hoc cuiusvis sui commodi, imò &
 necessariæ refectiōis, & aliarum rerum, quibus
 ad sui sustentationem apprimè natura in-
 diget, curam iis, memoriámque subducebat,
 quoties alicujus animæ suâ operâ ad illius ob-
 sequium perducendæ se daret occasio. Hoc
 dies, & noctes occupatos habebat in perveſti-
 gandis, adhibendisque omne genus instrumen-
 tis, atque artibus, quibus possent vel prohibe-
 re ejus offensas, vel amplificare ejus cultum.
 Hoc per montium abrupta, per invias solitu-
 dines, pèrque immensa maris æquora ad ul-
 timas mundi oras trahebat, ut sanctissimi illi
 us nominis cognitionem eò tecum inferrent
 nihil ab alacritate sua retardatos seu laboribus
 sanè gravissimis, quos tam longi cursûs indie-
 viduos habebant comites, seu extremis peri-
 culis, à quibus ad singulos penè passus inter-
 cludi sibi iter videbant, seu dirissimæ, ac mul-
 tiplicis mortis terroribus, quam ad itineris
 metam appulsis assiduè minabatur efferata, &
 veri indocilis barbararum gentium immani-

tas. Hoc, postquam eos ab omni rerum sensibilem cura, & voluptate abstraxerat, ab ipsa etiam secreta DEI contemplatione, unica scilicet eorum requie, & terrena quodammodo beatitudine revellebat: efficiens, ut sollicitè potius laborare pro illius gloria, quàm tranquillè frui illo vellent. Hæc denique occupatio fuit, cujus gratiâ se natos, factosque arbitrabantur: hoc præcipuum mortalis eorum exilii solamen: hic scopus, quò omnes eorum curæ, cogitationes, industriæ, laboresque collimabant: omnibus nempe viis, & modis eniti, ut, quantum per ipsos fieri poterat, DEI notitia, obsequium, & amor magis semper, magisque inter homines glisceret; ut inprimis exemplo esse potest inclytus meus Pater B. Ignatius Loyola usque adeò tota mente, *ad majus DEI obsequium, ad majorem DEI gloriam intentus*, & propriæ instar tesserae habens hujusmodi verba, ut in constitutionibus, quas nostro Ordini scripsit, ea centies octogies octies sit legere. (*Nol. Comp. Vit. c. 19.*)

3. Quid porrò de illorum angore, & tristitia dicemus, si animadverterent, quàm exigua orbis pars DEUM rite agnoscat, quàmque paucos in hac ipsa reperire sit, qui debi-

ta cum sedulitate, & observantia illi serviant: quàm multos è contrario, qui eum penitus negligant, vilissimo cuivis bono possideant, & quoties cæca animi libido suaserit, indignissimè offendant? Quisnam satis valeat exprimere, quos indignationis, dolorisque æstus talis species in eorum animis excitaret: jam spiritum eis intercludens, ità ut nequirent loqui; jam exclamare usque ad cælum contra tantam perversitatem hominum cogens? En exempli gratiâ Mosen, virum cæteroqui *mitissimum super omnes homines, qui morabantur in terra*: (*Numer. 12.*) qui nihilominus visa detestabili injuria, quam populus DEO fecerat, illius locò vituli effigiem adorans, temperare sibi non potuit, quin sacro furoris cæstro actus, ipsâmet divinæ legis tabulas, tam indigno violatas facinore, abjecerit, confregeritque: (*Exod. 32.*) *Iratusque valde, projecit de manu tabulas, & confregit eas ad radicem montis.* En Sacerdotem Heli, qui accepto de interfectis duobus filiis nuntio, audiensque, Arcam DEI in potestatem hostium venisse, non aliter quàm lethali ictu confossus ad terram dejicitur: (*I. Reg. 6. 4.*) *Cùmque ille nominasset Arcam Dei, cecidit de sella retrorsum, & fractis cervicibus mortuus est.* En sanctum Regem David, qui ægrè

tudine animi ex DEI offensis concepta, quasi
 tabe quadam penitus se absumi, conficique
 profiteretur. *Zelus domus tuæ comedit me, & op-
 probria exprobrantium tibi ceciderunt super me. Vi-
 di prævaricantes, & tabescebam. (Ps. 68. & 118.)*
 En Eliam, qui zelo zelatus pro Domino DEO
exercituum, quadringentos quinquaginta sacri-
 legos vates, digniores vitulis, & arietibus vi-
 ctimas, læso illius honori immolat. (3. Reg.
 c. 18.) En Esdram, qui, auditis populi sui
 adversus divinam Legem sceleribus, præ do-
 loris impetu vestes dilacerat, nec barbæ, &
 capillis parcit. (L. I. c. 9.) *Cùmque audissem*
sermonem istum, scidi pallium meum, & tunicam,
& evelli capillos capitis mei, & barbæ, & sedi mæ-
rens. En postremò Ignatium Loyolam, qui,
 considerare aggressus horribiles tartarei car-
 ceris pœnas, ignem nempe illum, qui semper
 devorat, nec unquam absumit, & vermis in-
 occidui perpetuas rosiones, & stridorem den-
 tium, & dæmonum immanitatem, & quid-
 quid præterea sævi, ac perpeffu asperi ille *tor-*
mentorum locus ferali sinu suo claudit; nihil à
 se ibi reperiri atrocius testatur, nihil intolera-
 bilius, nihil, quod plus horroris sibi incute-
 ret, & plus cruciamenti allaturum, doloris-
 que esset, quàm execrationes, & maledicta,

quibus sacrosanctum DEI Nomen eo loci configitur. (*Nolas. in Comp. Vit. c. 19.*)

4. Ah! cum anima penitus DEI amore succensa effraenem intuetur licentiam, qua illius leges palam, & ubique violantur: cum audit adeo irreverenter proferri, imò sacrilegis etiam vocibus lacerari illius augustissimū Nomen; enim verò hujusmodi visus, auditusque fit, ut Jeremiæ verbis utar, *fit in corde ejus, quasi ignis exestuans, claususque in ossibus ejus: & deficit ferre non sustinens.* (*Vide c. 20.*) Ah! illa durare ultra nequit. Transfigi quodammodo, & convelli sibi cor sentit. Vellet procurrare obturatum suis manibus ora illa blasphemia. Vellet surda esse, atque cæca ad foedissimas illas voces, ac species. Vellet toto effuso sanguine, & spiritu indignissimam illam peccandi licentiam compescere. Neque verò omittit, quodocunque res ferat, DEI causam suscipere, temerariis illius contemptoribus ex adverso se objicere, & quantum potest, conari, ut eos ad officium, & meliorem vitam reducat, *instans opportunè, importunè, arguens, obsecrans, increpans.* Sed cum videat, non posse se vel præsentem ubique adesse, vel, quidquid conetur, obtinere: proque una DEI offensa, quam inhibuerit, innume-

ras passim alias nullo obice fati retinente pa-
 trari; odisse vitam incipit, & vellet quàm pri-
 mùm ex orbe tam iniquo abire: Mathathiaë
 Sacerdoti similis, quando, impatiens specta-
 re ultrà sacrilegas superstitiones, à Rege An-
 tiocho in DE I populum, ac templum inve-
 ctas, mortem quasi unicum inconsolabilis suæ
 mœstitiæ remedium poscebat. *Væ mihi! ut
 quid natus sum videre contritionem civitatis sanctæ?
 Ecce sancta nostra, & pulchritudo nostra, & cla-
 ritas nostra desolata est, & coinquinaverunt ea gen-
 tes. Quò ergo nobis adhuc vivere?* (L. 1. Mach.
 c. 2.) Et cur agere diutiùs in his terris velim,
 ubi nullo in pretio est meus amor: ubi nihil
 penè aliud, nisi ejus contumelias, & offensas
 intueor? Ah mi Domine! itàne semper te vi-
 furus sum adeò contemptum, & vilissimis re-
 rum creatarum postpositum? Et quid dignum
 vitæ nomine habet, inter tam invisa, & fera-
 lia objecta versari? Ah neutiquam vita, sed
 quædam mihi potiùs orci species videtur. *Tæ-
 det me vitæ meæ propter filias Heth.* (Genes. c. 27.)
 Nimis grave, & intolerandum, ô Domine! est
 morari tamdiu inter Hethæas hæc animas,
 inter progeniem adeò pravè insitam, adeò o-
 mnis erga te officii immemorem. Quando-
 quidem nullus malorum finis, nulla remedii

spes apparet; aufer me tandem è regione, à qua ego auferre perversitatem ejus nequeo. Mors siquidem claudens mihi oculos, nè tuas ultrà injurias morte ipsa mihi acerbiores videam, erit te amanti vita quavis jucundior. *Melius, melius est nos mori, quàm videre mala gentis nostræ, & Sanctorum. Et nunc Domine! tolle, quaeso, animam meam: quia melior est mihi mors, quàm vita. (L. 1. Mach. c. 3. Jon. c. 4.)*

5. En itaque idoneam mensuram, qua unusquisque possit, quantum, & quousque DEUM amet, dignoscere. Examinet, quales in suo animo hi affectus sint: &, si languidos fortè, ac remissos invenerit, talem quoque & similiter languidum, remissumque esse divinum ibi amorem pro certo habeat. Nam quomodo verè, ardentèrque DEUM amare existimandus sit, qui solidos dies exigit, nihil prorsus cogitans de divinæ gloriæ incrementis, neque ullum circa ea vel tenuis desiderii actum concipiens? Qui præ ignavo timore non utique nè immanes tyrannos in suum caput irriteret, sed nè aliquem suorum sodalium molestiâ afficiat, vel importuni, & nimium religiosi hominis notam apud circumstantes subeat; dissimulat, nè hiscere quidem contra audent, quidquid se præsentè adversus DEI

legem , honorémque seu dicatur , seu fiat ?
Qui postremò de minima quavis sui honoris
læsiuncula vehementissimè commoveri, & in-
dignari solitus, tranquillo contrà, immotó-
que prorsus animo spectat gravissimas injuri-
as, quibus assiduè divina violatur majestas ?
Hoc cène est DEUM amare quasi alterum se,
juxta leges veræ amicitiaë ; imò plus etiam,
quàm se ipsum amare, juxta instinctum, ac le-
ges charitatis Theologicæ ? Ah longè aliter se
gerit, qui penitus, próque suo merito tantum
Dominum amat. Ille, quoties occasio, vel
prohibendæ ab eo injuriæ, vel lucrandæ ali-
cujus animæ, vel alicujus operis pro ejus glo-
ria suscipiendi se obtulerit ; eam continuò u-
traque manu arripit, nihil secum deliberans,
neque ullo pacto expendens, arduáne, an fa-
ctu facilis, anceps, an tuta privatis suis ratio-
nibus incommoda, an opportuna res sit. Il-
le, ubi læsus DEI honor sic postulat, nullo
cujusquam seu gratiæ amittendæ, seu iræ con-
tra se laceßendæ retardatur timore, quin, ceu
magnus Christi Præcursor, disertũ, securũm-
que *non licet tibi*, auribus peccantium ingemi-
net. Ille suas ducit, quæ DEO inferuntur,
injurias, suũque adversarium, quicumque
illi adversatur : neque, ut breviter dicam, di-
vi-

vinas rationes à propriis fecernit, nisi quòd multò majore illarum afficitur, quàm harum curâ, atque sensu. Et jure optimo quidem, si enim supremus ille Dominus in tantum servos suos amat, ut offendi se putet, quoties illi offenduntur, unde & Saulo eorum insectatori dixit: *Quid me persequeris?* & filiis Israël testatus est: *Qui vos tetigerit, tangit pupillam oculi mei:* (*Zachar. 2.*) manifestè hinc apparet, quàm consentaneum rationi sit, nè illius servi injurias ipsi factas, tanquam ad se minimè pertinentes, securi transmittant; imò ut iis tantò etiam plùs commoveantur, quàm propriis; quantò & plùs se ipsis amare illum debent; & infinitè majus illi inesse, quàm sibi honoris ab omnibus deferendi meritum vident.

6. Si ergo amari à nobis DEUM profiteremur, quantùm & communia amicitix, & propria charitatis Theologicæ jura præscribunt; haudquaquam negligendi nobis sunt affectus intimè cum illius amore conjuncti, sed exercendi modis omnibus, ac præcipuè hisce quatuor, quorum praxim subjicio. Primus fuerit excire frequenter in animo tum quotidianæ meditationis tempore, tum aliàs per diem vehementes, ac vividos sensus jam desiderii, ut DEUS ab omni humano genere, quan-

quantum par est, honoretur, diligaturque; jam doloris de tam communi inter homines illius irreverentia, & neglectu; unde incitabimur ad eum enixè obsecrandum, ut divinæ suæ gloriæ iis, quos opportuniores esse novit, modis consultum velit, & quidquid est hominum, ad sui cognitionem, amorémque efficaciter trahat: profitentes, id nos ab eo petere in singularis, maximèque muneris loco, pro quo longè obstrictiores illi simus, quàm pro quovis alio beneficio privatim ad nos pertinente; cum pluris nostra utilitate amplificationem illius gloriæ æstimemus. Quarum precationum usus familiarior nobis evadet, si, quoties ab eo flagitamus, ut suam cognitionem, suumque amorem in nobis augeat; idem munus pro humano simul genere universo flagitare assuescamus.

7. Secunda eorundem affectuum praxis in eo consistet, ut nuntiato eventu aliquo, qui ad DE I gloriam conducat, exulemus, tanquam de singulari nostro emolumento, ejusque authores peculiari amore complectamur, & plurimum iis propterea nos existimemus debere: contra verò, dum audimus referri, vel in historiis legimus sceleratum aliquod, & exosum DE O facinus, cohorrescamus, &

mæ.

mœrore , nauséaque afficiamur : nunquam subidentes , dum ejusmodi facta narrantur , etiamsi jocularis aliqua ibi circumstantia , & lepidum parergon interveniret : cùm abominatio divinæ offensæ penitè vehementi sensu occupare nos debeat , ut amœniores illas species advertere , iisque commoveri nequeamus. Quo in genere fidelis Christi Sponsa Maria Victoria Furnaria eò usque traditur processisse , (*Rho. Hist. Virt. L. 1. c. 1.*) ut , si fortè audiret , patratum esse aliquid sceleris , lugubri emissio suspirio repentè , quasi telo iccta , seu veneno afflata humi corruerit. Quare hoc effectu observato cavebant Virgines sociæ , nè invisas id genus narrationes illius auribus unquam obruderent. Eandemque cautionem , expediet , ut nos quoque adhibeamus erga nos ipsos : abstinentes nimirum à lectione cæterorum qui non necessaria , nec utili librorum , in quibus cædes , injustitiæ , crudelitates , libidines , aliæque hujusmodi flagitia , indignissimæ scilicet DEI offensæ traduntur : nec modò ipsi non instituamus de abominandis , funestisque adeò objectis sermonem , verùm etiam conemur ab aliis fortè institutum ad meliorem , & gratiorem materiam traducere : eorum exemplo , qui , cùm meticulosi , & delicatioris ani-

mi

mi sint, perturbari admodum solent, si de ulcerum, & cadaverum fœditate, seu de nocturnis spectris, ac lemuribus verba fieri audiunt: nec commemorationem illam ferre auribus possunt, aut progredi patiuntur, sed confestim præcidere, & avertere modis omnibus student. Qua occasione continere me nequeo, quin justum animi mei sensum depromam contra nonnullorum perversitatem, qui accusaturi apud Sacerdotem Pœnitentiæ ministrum suam in loquendo obscœnitatem ridenti penè ore lætos se habuisse dicunt, deque amœnis, & jucundis rebus sermones. O loquendi rationem, non minùs præposteram, quàm si quis tenebras lucem vocaret! Res amœnæ, & jucundæ sacrilegi contra DEUM ausus? Læti sermones, qui circa diram adeò, execrabilèmq; materiam versantur? Enim verò, quisquis cœlestem suum Patrem vel mediocriter cognoscit, ac diligit, memorans se-cum, quàm immanis injuria peccando illi fiat, usque adeò perhorrescere, ac detestari peccatum deberet, ut nè obscuram quidem illius mentionem fieri toleraret, juxta vetus institutum Persarum, apud quos, si Herodoto credimus, *nefas erat quidquam dicere, quod nefas esset facere.* (Lib. 1.)

8. At-

8. Atque hinc tertius consequitur exercitationis propositæ modus, ardens scilicet studium prohibendi, quantum fieri potest, divinæ Majestatis offensas: quale in D. Paulo fuisse accepimus, tum ubique, tum præsertim Athenis, ubi continere se non poterat, sed *incitabatur spiritus ejus in eo, videns idololatriæ deditam civitatem, (Act. 17.)* cupiensque quanto cyùs cum inveteratis ibi superstitionibus manus conferere. Hæc igitur maximè assidua nostri pectoris cura hoc præcipuum esse munus debet, pro DEI honore, atque gloria internecinum cum peccato illius hoste bellum gerere, detestabili ejus malitiæ ubique adversari, illudque, quantum in nobis est, ex orbe terrarum universo funditus extirpare: adeò ut nihil artis, industriæ, & conatùs, quod ad finem hunc faciat, prætermittamus, neque unquam in tam nobili urgendo proposito defatigemur: sed cum S. Ignatio Loyola totius vitæ nostræ labores quàm largissimè existimemus repensos, si eorum omnium sumptu vel unicam DEI offensam prohibuisse contigerit. (*Nolas. in Comp. V. S. Ign. c. 19.*) Quò spectat libertas objurgandi gravibus verbis cum publica quævis delicta, tum ea in primis, quæ apertius, & peculiari magis ratione honorem DEI

violant: cujusmodi est inter alia sacrosancto
 ejus nomine ad perjuriam, & commoti, furen-
 tisque animi expressiones abuti. Nimis quip-
 pe indignum, & turpe esset, si, cum tenebra-
 rum filii palam, & sine ulla dissimulatione im-
 piis dictis, atque factis DEUM aufint laceffe-
 re; ejus servi, & familiares non eadem liber-
 tate illis obviarent, sed timido, atque inertis
 silentio publicas ejus injurias transmitterent.
 Mutus naturam erat Cræsi Regis filius, videns
 tamen occupata à Persis hostibus regia urbe,
 unum ex iis in Patris caput, quod eum Re-
 gem esse nesciret, districto ense irruere; præ
 amoris impetu tantam linguæ vim fecit, ut
 abruptis illius retinaculis disertè exclamârit:
 Abstine miles, Regem Cræsum feris. (*Val.
 Max. L. 5. c. 4.*) Illustre DEI servis, atque fi-
 liis exemplum, non parcendi linguæ, & voci,
 ubi cælestem suum Patrem nefario insultu ap-
 peti viderint. Sed neque alia hoc ipso in ge-
 nere defunt exempla: quorum è numero di-
 gnus videtur nominatim referri, & ad imitan-
 dum proponi Georgius Alvarus nostræ Socie-
 tatis Sacerdos: *Operarius*, ut D. Pauli phrasi
 utar, (*2. ad Tim. c. 2.*) verè *inconfusibilis*, &
 in quem videbatur transisse ille humano altior
 Apostolicæ fortitudinis spiritus, Ezechieli o-
 lim

lim Prophetæ à DEO infusus, quando illum Oratorem, nuntiúmque suum destinavit ad filios Israël, dicens: (c. 3.) *Ecce dedi faciem tuam valentiolem faciebus eorum, & frontem tuam duriolem frontibus eorum. Ut adamantem, & ut silicem dedi faciem tuam. Nè timeas eos, neque metuas à facie eorum.* Tanta erat animi exaggeratio, agendique libertas, & oris, ac vocis constantia, qua ubivis locorum, & apud cujuslibet conditionis homines tuebatur DEI causam, impios, & perduelles ad ejus obsequium non tam pelliciens, quàm cogens. Hinc si quos fortè in triviis dejerantes, aut execrantes audiret; jubebat eodem in vestigio genua flectere, & humum exosculari, eaque cum authoritate, ut nemo ferè obsequi detrectaret. Nec minùs securo, & confidenti animo, si in aleatorum circulos incidisset, medium se inferens, exigebat sibi tradi chartas lusorias, quibus damnosè adeò tempus, & pecuniam, nec rarò DEI quoque gratiam perdebant, ablatisque illis spoliis nequitiz, lætus indè, & ovans abibat. Quin etiam ex obviis quempiam, tametsi cæterà sibi ignotum compellare interdum solebat: Heus, bone, inquit, tempus est, ut reconcilieris cum DEO. Age, actutum me sequere, confessi-
onem

onem tuam excepturum. Nec mora, secum hominem pertrahens, & ad Sacramentum rite suscipiendū componens post exomologesim accuratè obitam, à peccatis solutum, & ad illa deinceps vitanda bene animatum dimittebat. Sed singulare, nec reticendum cum aliis, quæ brevitatis gratiâ prætermitto, est, quod illi cum Sacerdote opulento in Bœtica accidit. Probroso hunc pellicatu non sinè gravi sui ordinis infamia, & urbis offensione irretitum pluries jam vir Apostolicus de nefaria illa consuetudine rescindenda admonuerat. Sed animadvertens, molliora hæc media parùm succedere, non ultrà precariò, sed vi tandem agere statuit. Domum itaque hominis nihil tale expectantis aliquando ingressus, nec passus se à famulis retineri, in ipsum irrupit conclave, ubi is tunc simul cum amica mensæ accumbebat. Quos ambos, cùm repente ibi apprensus gravi, & severa oratione increpasset, pro potestate plusquam privati hominis imperavit mulieri, ut confestim assurgens è domo illa faceretur, ubi citra DEI injuriam morari haud poterat. Nec, quamvis Dominus, & familia ex adverso fremerent, ac vim etiam pararent, inflectere viri constantiam valuerunt; quin urgere propositum, & eadem

dem iussa DEI nomine ingeminare nil terri-
tus pergeret: quoad defixis stupore omnibus,
nec obsistere ultrà ausis attonitam, & tremen-
tem fæminam præ se agens discessit. (P. 5.
Hist. Soc. L. 5. & Tanner in Soc. Eur. Elog. 40.)
Tantum & fiduciæ ad quidvis audendum, &
efficacitatis ad obtinenda, quæcunque audeat,
homini est, qui ardentè DEUM amat, ma-
jorémque ejus gloriám sollicitè expetit. Con-
trà quàm accidere quibusdam aliis solet cau-
tis, & prudentibus, ut sibi esse ipsi videntur,
sed revera ignavis, ac timidis, qui à stulta
mundi sapientia excæcati, neque illa charita-
te succensi, quæ *foras mittit timorem*, vix quid-
quam pro DEI gloria operantur, quia nihil
periculosi aggrediendum putant: non intelli-
gentes, magnam virium hominis partem ad
res arduas perficiendas in generosâ earum ag-
gressione consistere: tantòque DEI mini-
strum ab improbis plùs timeri; quantò ipse
eos minùs timet, tantò patientiùs, & majori
cum reverentia audiri, quantò plus sibi liber-
tatis, confidentiæque ad reprehendendos eos
sumit.

9. Quarto demum modo exercebimus
idem divinæ amplioris gloriæ studium, si in
familiaribus colloquiis, & quotidiana cum
ho-

hominibus consuetudine, eos, qui nobiscum agunt, ad DEI æstimationem, reverentiam, & amorem excitare conemur: sæpe, & vivo cum animi sensu memorantes incomparabilem divinæ illius naturæ excellentiam, & merita planè infinita, ut ab omnibus ei serviat, omnes eum summo in pretio habeant, & toto corde ament. Quemadmodum faciendum nobis præcipit Regius Propheta, (Ps. 95.) *Annuntiate inter gentes gloriam ejus, in omnibus populis mirabilia ejus:* & quemadmodum inter plurimos alios traduntur fecisse duo insignes DEI famuli: alter nempe senior Tobias, qui, cum captivus apud Niniven degeret, divini honoris cura incitante, nè scilicet populares sui DEUM, ejusque legem obliviscerentur; (Tob. c. 1.) *Pergebat ad omnes, qui erant in captivitate, & monita salutis dabat eis;* alter verò (ut recentius exemplum adducam) doctissimus superioris ævi Theologus Thomas Sanchez, in cujus mortui schedis præter complures alias virtutis leges ab eo sibi vivente præscriptas, hæc itè reperta est: *Dabo operam, ut in omni conversatione mea de DEO aliquid loquar: neque hoc tantum cum domesticis, sed etiam cum externis, ut ii aliquid de divinis à me acceptum domum referant.* (Crom. L. 2. de

Stud. Perf. c. 32.) Verum has, similisque alias praxes suas unicuique erga DEUM amor melius suggerit, qui si desit, parvo usui est externa institutio: ast ubi in anima viget, eam cessare non patitur, sed acutissimi stimuli instar ad quasvis divinæ gloriæ procurandæ artes, & solerter inveniendas, & strenuè usurpandas impellit.

CAPUT XXVII.

De summo dolore, quo anima DEI amatrix conficitur, dum sua adversus eum malefacta recogitat.

AT quid dicemus de sensu, quem amor divinus in anima excitare consuevit, cum in memoriam ei revocat, quam indignè ipsa quoque cum cælesti suo Domino egerit: impudentissimam nimirum audaciam, quo toties illius leges violarit, ab illius imperio defecit, illius amicitix nuntium remisit, eum floccifecit, & vel infimo cuivis bono posthabuit? Quantum horroris, hæc tecum reputans, concipit? Quantum sibi ipsi de tam incredibili